

The book cover features a dark blue background. In the top left, a large orange circle, resembling a sun or planet, is partially visible. Below it, a smaller cyan circle, resembling a moon, is centered. Thin white lines arc across the space, connecting the orange circle to the cyan one and extending towards the right. On the right side, a series of white concentric arcs curve upwards, creating a sense of depth and movement. The author's name is in orange, and the title is in white.

Petr ●
Vadůra

*Z farářova
notesu*

52 NEDĚLNÍCH ZAMYŠLENÍ
OHLEDÁVAJÍCÍCH
VLASTNÍ SRDCE

VYŠEHRAĐ

Z farářova notesu

**52 nedělních zamyšlení
ohledávajících vlastní srdce**

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.ivysehrad.cz

www.albatrosmedia.cz

Petr Vaďura

Z farářova notesu – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

**52 NEDĚLNÍCH ZAMYŠLENÍ
OHLEDÁVAJÍCÍCH VLASTNÍ SRDCE**

Petr Vadůra

Z farářova notesu

VYŠEHRAĐ

Ochrana životního prostředí je skutečně umění. Pokud jsou u vás v knihovně některé knihy ztracené jako Odysseus na cestě domů, nasměrujte je na **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

© Petr Vaďura, 2026

ISBN tištěné verze 978-80-267-3370-6

ISBN e-knihy 978-80-267-3371-3 (1. zveřejnění, 2026) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-267-3386-7 (1. zveřejnění, 2026) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-3387-4 (1. zveřejnění, 2026) (mobi)

EDIČNÍ POZNÁMKA

Texty shromážděné v této knize vycházely od ledna 2022 do srpna 2025 ve Zvěstníku sboru Evangelické církve metodistické v Plzni v Husově ulici, kde jsem byl v té době farářem. Zvěstník, lidově zvaný Íčko, obsahoval informace o dění ve sboru, o tom, kdo má narozeniny a jaké texty jsou určeny pro následující neděli. Na konci pak byla rubrika Z farářova notesu, do níž jsem psal jednu úvahu týdně. A protože mi přišlo, že nemá smysl přežvykovat biblické texty, rozhodl jsem se pojmut rubriku po svém. Většina textů tak pojednává o knihách, které jsem četl, o divadelních a filmových představeních a o událostech, které mě nějak zasáhly. Několik přátel mě povzbudilo, abych z nejlepších úvah sestavil knihu. Programový ředitel nakladatelství Vyšehrad Pravomil Novák nebyl proti, a tak je kniha na světě.

Textů bylo samozřejmě k dispozici mnoho (kromě prázdnin jsem psal Notes každý týden), a tak i jejich kvalita byla různá. S nakladatelstvím jsme se domluvili, že pro knihu vyberu 52 úvah, aby byla pro čtenáře k dispozici vždy jedna na každý týden. Snažil jsem se vybrat ty texty, které mi připadaly podnětné, stále aktuální a zajímavé. Trochu jsem je přepsal a teď očekávám, jak osloví čtenáře.

Od července 2025 bydlím v Praze a sloužím ve sboru ECM v Praze Strašnicích. Proto tuto knížku věnuji svým přátelům z plzeňského sboru, kteří byli po tři a půl roku prvními čtenáři zde shromážděných textů.

V říjnu 2025'

Petr Vaďura

1 Alcesta

Jsem rád, že v Plzni je Divadlo Josefa Kajetána Tyla, jehož operní scéna má výbornou dramaturgii. Jednou z oper, které se na operních jevištích skoro neobjevují, je Alcesta od Christopha Willibalda Glucka. Ani já jsem ji dosud neznal. V divadle jsem zjistil, že Alcesta je poitalštěná verze řeckého jména Alkéstis, což je postava ze stejnojmenného Eurípidova dramatu. A to znám moc dobře, protože Eurípidova dramata jsem nedávno četl.

Eurípidova Alkéstis je vlastně jakousi meditací o životě a smrti. Král Admétos má zemřít, ale protože projevila laskavost Apollónovi, božstvo dovolí, aby místo něj zemřel někdo jiný. K oběti však nikdo není svolný, jen Admétova mladá choť, matka dvou dětí Alkéstis. Admétos její oběť přijme a nad smrtí manželky truchlí. Současně vytýká svému starému otci, že oběť za něj nepřinesl on. „A to myslíš, že starý člověk nemá rád život?“ oponuje otec. A obviní syna, že za sebe nechal zemřít mladou ženu, která měla pečovat o děti, a ne umírat za manžela. Celá hra končí happyendem: Adméta navštíví jeho dávný přítel Héraklés a ten posléze Alkéstis z podsvětí vyvede.

Libreto ke Gluckově opeře napsal Rainier de' Calzabigi, který použil jen část Eurípidova dramatu. První část je stejná: Král Admétos umírá a od bohů přichází nabídka, že může zůstat naživu, pokud za něj zemře někdo jiný. Jeho choť Alcesta si u oltáře uvědomí, že tuto oběť musí přinést ona. Nabízí tedy Podsvětí svůj život, její oběť je přijata a král se uzdraví. V této chvíli se děj opery od Eurípida odchyluje: Alcesta poprosí, aby se mohla s manželem

a dětmi ještě rozloučit. Je jí to umožněno. Celá země oslavuje královo uzdravení, ale nikdo neví, kdo je tím dobrodincem, který za něj nabídl svůj život. Admétos Alcestě vytýká, že se neraduje. Teprve v této chvíli mu manželka prozradí, že tou obětí je ona sama. Král začne naříkat a v sebelítosti Alcestě vytýká, že ho chce opustit. Její oběť nepřijímá a nabízí podsvětí svou smrt. Je však už pozdě a Alcesta umírá. Tu přichází Apollón a Admétovi manželku vrací. V plzeňské inscenaci však během závěrečné oslavné hudby bloudí vzkříšená královna po jevišti a těsně před tím, než spadne opona, prochází dveřmi zpět do podsvětí. Kdo okusil smrt, není schopen dále žít.

Musím přemýšlet nad obětí nešťastné Alcesty, nad tím, jak jí bylo, když její manžel odmítl to, co ona s takovou bolestí na sobě samé vybojovala. Jak je to vůbec s přijetím oběti? Jak je Kristu, který je naplněním všech mýtů o oběti za druhé, když jeho oběť lidé nepřijímají a v něho samotného nevěří?

Co to vlastně je oběť? Málokdo z nás to asi chápe zevnitř. Ano, známe princip, ale rozumíme tomu, jak se ten, kdo na sebe oběť bere, cítí? Alcesta se obětovala za manžela, kterého milovala, ale musela opustit děti. Kdo se obětuje, vždy opouští něco, co mu je drahé. A opouští to navždy. Jaké to je navždy něco opustit?

Pro mě je příkladem oběti katolický kněz Maxmilián Kolbe, který v koncentračním táboře Osvětim nabídl svůj život výměnou za život otce rodiny Franciezska Gajowniczka, jednoho z deseti vězňů, kteří byli odsouzeni k smrti hladem za to, že z tábora předtím jeden vězeň uprchl. Dnes je v katolické církvi Kolbe uctíván jako mučedník a světec.

Když mluvíme o oběti, asi bychom měli připomenout i matky a otce, kteří se obětují pro své děti. Dávají jim své zdraví, sílu, péči, věnují jim své myšlenky a modlitby. Jak se děti, když dospějí, k oběti svých rodičů staví? Přijímají ji? Jsou za ni vděčné?

A ještě nad něčím přemýšlím: Jak je to s mou ochotou obětovat svůj život za druhé? V tomto případě je slovo „oběť“ metafora, ale jsem ochoten dát druhým svůj čas, své pohodlí, prostředky, svůj odpočinek? A jsem ochoten se takto obětovat nejen za přátele,

ale i za někoho, kdo mi není sympatický a kdo o mou oběť ani nestojí?

Jsem opět u Alcesty, ale ještě víc u Krista. Někdy to vypadá, že nejsme schopni jako Admétos přijmout to, že nám byl darován život a že po nás Bůh nechce nic než vděčnost. My si to chceme zasloužit, odpracovat, někdy doslova oddřít.

„Za tvou oběť jsem, Kriste, vděčný, ale chci ti to nějak vrátit, nějak si to zasloužit. Chci k tomu přidat trochu toho náboženství, nějakých povinností, morálky a odříkání – aby to bylo alespoň trochu něco za něco.“ Jenomže takto to nejde. Buď přijmeme dar života se vším všudy jako dar, z milosti a zadarmo, nebo je to obchod, který Kristovu oběť znevažuje. A pak jsme opravdu jako Admétos, který znevážil oběť své milované manželky.

2 Andromaché

Před časem jsem četl kompletní dílo Molièra a při té příležitosti jsem chtěl poznat i dílo jeho velkého současníka Jeana Racina. Zvláště mě zaujalo jeho drama *Andromaché*. Velký francouzský básník ji napsal v roce 1667 a do češtiny byla přeložena a vydána v roce 1873.

Hra líčí poměry v Řecku po trójské válce. Achilleův syn Pyrrhos vládne v řeckém Épeiru. Na jeho dvoře pobývá jako otrokyně vdova po zabitém trójském hrdinovi Hektorovi Andromaché se svým malým synkem. Právě ten se stává rozbuškou děje. Řekové totiž posílají za Pyrrhem poselstvo vedené Orestem, které má docílit toho, aby Pyrrhos malého Hektorova syna zabil. Ten toho není schopen, neboť Andromachu miluje sice neopětovanou, nicméně upřímnou láskou.

Celá hra se skládá ze série monologů a dialogů, v nichž poznáváme rozervanost všech postav, jež nakonec tvoří jakýsi podivný milostný čtyřúhelník. Vedle jmenovaných do něj patří ještě Hermiona, dcera Heleny Trójské, která do Épeiru přijela jako Pyrrhova nevěsta. Pyrrhos svatbu ovšem odkládá, protože jeho srdce patří Andromaše. Hermionu naopak touží získat Orestés, a tak je situace velmi zamotaná.

Jean Racine opouští v tomto dramatu antickou látku a dává prostor spíš líčení vnitřní rozervanosti postav. Jejich základním problémem je bezradnost – nevědí, na základě čeho se mají v klíčových situacích rozhodnout. Co je měřítkem, jež jim pomůže

rozlišit dobré od zlého? Je to morálka? Jenže jaká – trójská, nebo řecká? Je to láska? Jenže co vlastně je láska v poměrech nesvobody a nerovnosti? Je to zodpovědnost? Jenže je přednější zodpovědnost vůči jedinci, nebo je důležitější zodpovědnost vůči národu? Zjišťujeme, že neexistuje způsob, jak se vyznat v propletenosti emocí, slov a stavů. A tak přijde na řadu to nejhorší řešení, které vyústí do tragédie.

Ani my na tom ve svém rozhodování mnohdy nejsme lépe než postavy Racinova dramatu. Tápeme a hledáme nejlepší ze špatných řešení. Já jako křesťan mám něco, co mi pomáhá se zorientovat: je to Kristus, o němž vypráví v evangeliích Bible. Skrze něj a jeho prostřednictvím se podle pisatelů Bible v tomto světě uskutečnila milost a pravda. Ve svých vztazích a postojích, v hodnotách, které pro něj byly určující, ve věrnosti Bohu a jeho vztahu ke světu se projevoval jako pravý člověk. Svět nikdy neproklínal a člověka nikdy neodsuzoval. Nad špatností plakal a za své vrahy se modlil.

V mnoha životních situacích nám Kristův příklad nepomůže a my se musíme rozhodovat podle jiných kritérií. Pokud se však nalzáme v propletenosti vztahů, kdy není úplně jasné, na čí straně je pravda, kde je dobro a kde zlo, může nám Kristus jako vzor lidství pomoci. Zkusme si v takové situaci představit, jak by se on projevil, jak by jednal, na čí stranu by se postavil.

V případě Racinova dramatu jej vidím na straně slabé vdovy Andromachy, které by se nepochybně ujal, aniž by si však nárokoval pro sebe její život. Postavil by se za jejího syna a pokusil by se mu zachránit život. Řeky by se pokusil přesvědčit o tom, že další smrt nikomu nepomůže a mír do budoucna nezajistí. Jeho zákrok by byl nezištný. Mimochodem – právě to, že Pyrrhos chtěl mít Andromachu pro sebe, způsobilo neštěstí. Nebyl schopen projevit milosrdenství, jen se pokusil ukojit svou vášeň. Neměl pevný charakter, nestál bez výhrad na straně lidskosti.

Jean Racine nám ve své hře nabízí pohled na nás, umožňuje nám dojít k sebereflexi a – snad – napravit i to, co jsme leckdy svou nerozhodností způsobili. Ukazuje nám, že i my jsme se často

nepostavili za někoho slabšího – snad ze strachu, nebo z vypočítavosti. Dopustili jsme, že někomu vedle nás bylo ukřivděno. Dnes to třeba už nelze napravit, ale je možno se k tomu před Hospodinem vrátit a poprosit o odpuštění. K něčemu takovému Pyrrhos v Racinově hře nedozrál.

3 O Chvále bláznivosti

Mám na cestách vlakem dosti času, a tak jsem se pustil do četby Chvály bláznivosti od Erasma Rotterdamského. Tohoto velkého humanistu obdivuji od dob, kdy jsem přečetl jeho polemiku s Lutherem nazvanou O svobodné vůli. To je však dílo pozdní, vynucené a plné úzkosti. V Chvále bláznivosti je Erasmus ještě volný, spontánní, veselý a břitký. Píše ji koncem prvního desetiletí 16. století, tedy v době, kdy se dosud nerozhořel plamen reformace a západní církve byla stále jednotná. Přesto už tehdy všichni věděli, že krize společnosti i samotné církve volá po nápravě. Erasmus v jakési šťastné chvíli na cestě do Anglie během týdne sepsal satiru, která tuto nápravu nabízí, knížku, jež mu zajistila proslulost. A dodnes neztratila svou aktuálnost.

Promlouvá zde personifikovaná Bláznivost, která odhaluje, v čem všem má prsty neboli v jakých situacích a druzích jednání se lidé chovají bláznivě. Její zásahy a ponoukání sledujeme v životech různých skupin obyvatel, v rozličných stavovských i společenských vrstvách.

Pro mě byly nejpůsobivější pasáže, v nichž se trefuje do náboženské pověřivosti, kde napadá absurdní scholastické spory v církvi, kdy nenechá nit suchou na reprezentantech soudobé teologie a kdy se velmi nekorektně otírá o příživnický životní styl současných řeholníků. Velmi jsem se bavil u pojednání o kazatelích, jejichž výtvary podrobuje nemilosrdné kritice. Vysmívá se jejich „originálním“ nápadům, jejich nesmyslným historkám,

podivným příkladům a šroubovaným dedukcím, jimiž plní svá kázání. Napadá jejich plytkost, banalitu příkladů, teologickou povrchnost a nekompetentnost. Erasmus je nemilosrdný i ke králům, kardinálům, papežům, napadá hrabivost kněží a ostře se staví proti náboženským válkám.

Pozoruhodné je, že jeho kniha mohla vyjít, a to v mnoha vydáních a překladech v různých zemích Evropy. Vyšla navzdory tomu, že se v ní vysmívá kultu světců, náboženským poutím a pověrám. Počátek 16. století byl totiž poslední dobou, kdy byla církev svobodná. Nacházela se sice v krizi, bylo v ní mnoho neřádstva, ale pořád ještě byla svobodná. Po Lutherovi a Kalvínovi přišla křeč a strach – reformace a Tridentský koncil zrodily církev novou, mnohem méně svobodnou. Příznačné je, že jedním z plodů této nesvobody bylo zařazení Chvály bláznivosti na seznam zakázaných knih.

Přemýšlím nad tím, do čeho by se Erasmove Bláznivost opřela dnes u nás, v naší církvi a v současné společnosti. Co z toho, co se tváří ctihodně a vážně, by posměšně vynesla na světlo, aby se tomu všichni vysmáli, neboť by se ukázalo, že je to bláznivé. Nebyly by to některé projevy naší zbožnosti? Nebylo by to naše lpění na vybraných etických principech, zatímco jiné jsou nám lhostejné? Jak by dopadlo srovnání našich zbožných emocí s agresivitou projevovanou vůči lidem, kteří nás dráždí? A co teprve kdyby Bláznivost nahlédla do našich rodin, do našich domácností, na naše pracoviště nebo do škol, do nichž chodíme?

Naše společnost je doslova prodchnutá duchem bláznivosti. Stačí se podívat, koho volíme a proč, co sdílíme na sociálních sítích, na jaké pořady se díváme v televizi či na internetu, čím sytíme své duše ve volném čase.

Je mi líto, že dnes není v církvi takový člověk, jakým byl Erasmus. Jenže – našel by dnes takový humanista něco, co by vedlo k uzdravení společnosti? Ve své době se mu společnost rozdělou náboženskými spory scelit nepodařilo. On vlastně v ničem, o co se snažil, nebyl úspěšný, protože jeho laskavá pravda se nehodila ani protestantům, ani katolíkům. Byl sice od všech ctěn